Dietrich Bonhoeffer
(1906-1945)

Een leven lang handelen en denken in en naast de kerk

Prof. dr. Edward van ‘t Slot

8 APRIL 2015

Theologie dichtbij. Voor iedereen.

Inleiding
Bonhoeffer als belangrijk ‘ecclesioloog’

Theologie dichtbij. Voor iedereen.

“Christus is de mens voor anderen.
De kerk mag niet op zichzelf gericht zijn,
maar moet kerk zijn voor anderen.”
(Verzet en overgave, opzet voor een boek)

Theologie dichtbij. Voor iedereen.

“Christus is de mens voor anderen.
De kerk mag niet op zichzelf gericht zijn,
maar moet kerk zijn voor anderen.”
(Verzet en overgave, opzet voor een boek)

>> **De verhouding tussen binnen en buiten de kerk is een levenslang thema.**

Kerk
als centrum van de wereld (-1930)

“De kerk is Christus die als gemeente bestaat.”
(Sanctorum Communio, 1927)

“De kerk is Christus die als gemeente bestaat.”
(Sanctorum Communio, 1927)

>> **De wereld zou kerk moeten worden.**

Kerkelijkheid
als vlucht uit het centrum (1931-1932)

Theologie dichtbij. Voor iedereen.

“God plaatst de kerk altijd in het midden van de wereld.”
(Het wezen van de kerk, 1932)

Theologie dichtbij. Voor iedereen.

“God plaatst de kerk altijd in het midden van de wereld.”
(Het wezen van de kerk, 1932)

>> Wil de kerk wel in het centrum staan?

Kerk,
handelend middenin het woeden van de wereld (1933-1939)

Theologie dichtbij. Voor iedereen.

“Alleen de Middelaar, Christus,
heeft een onmiddellijke betrekking
tot de wereld.”
(Navolging [88-89], 1937)

“Alleen de Middelaar, Christus,
heeft een onmiddellijke betrekking
tot de wereld.”
(Navolging [88-89], 1937)

>> **De kerk kan zich niet terugtrekken op eigen terrein…**

Kerk,
help de wereld wereld worden (1939-1945)

“De wereld is niet gescheiden van Christus; klerikale hoogmoed scheidt zich af van de wereld.”
(Aanzetten voor een ethiek [50], 1940)

“De wereld is niet gescheiden van Christus; klerikale hoogmoed scheidt zich af van de wereld.”
(Aanzetten voor een ethiek [50], 1940)

>> **Soms komt de kerk ‘wereld’ tegen die meer van Christus is dan zijzelf.**